

Interfața utilizator – sistem: factor principal care influențează relevanța informației regăsite



Viorica Dicu

Calitatea este considerată ca fiind unul din conceptele filosofice ce a suscitat un viu interes din cele mai vechi timpuri. Originea cuvântului *calitate* se află în latinescul *qualis* sau *qualitas* care are înțelesul de *fel de a fi* (1). Termenul de calitate este întâlnit în diverse domenii cum ar fi

arta, muzica, sociologia, economia, etc., atribuind acestei noțiuni de-a lungul anilor diferite definiții sau sensuri în funcție de domeniul la care se face referirea (2).

Există diverse opinii privind principiile de bază ale managementului calității, exprimate de specialiștii în domeniu, dintre care (3): Chonberger pune accentul pe îmbunătățirea continuă și asigurarea calității proceselor; Merli delimitează principiile de bază, astfel: satisfacerea clientului, calitatea pe primul plan, îmbunătățirea continuă, implicarea întregului personal; în opinia lui Haist, principiile de bază ale managementului calității se referă la: orientarea spre client, promovarea principiului „zero defecte”, îmbunătățire continuă, accentul pe prevenire.

„Structurile infodocumentare trebuie să confere sens universului surselor cunoașterii, indiferent de natura acestora. Dezvoltarea istorică a probat cu prisosință capacitățile lor de stabilitate, iar evoluțiile din ultimele decenii demonstrează potențialul lor, nesperat, de flexibilitate” (4).

„Calitatea procesării și diseminării surselor infodocumentare în structurile specializate a fost influențată, în mod paradoxal, atât de progresele standardizării cât și de stilul participativ, critic, adoptat de mulți profesioniști ai domeniului” (5).

Datorită dezvoltării industriei informației, utilizatorul are mai multe opțiuni cu privire la

regăsirea informației, în sensul că poate efectua singur cercetări în baze de date, poate apela la un centru de documentare, la o bibliotecă sau la un broker de informații.

Într-o structură infodocumentară calitatea colecțiilor digitale se referă la performanța sistemelor de calculatoare, facilitați în vederea regăsirii informației, interfața cu utilizatorii și formatele de expunere a documentelor vizualizate.

Potrivit criteriilor de evaluare a colecțiilor digitale, propuse de Smith, interfața utilizator sistem constă în (6):

- navigare (indici de căutare, rezultate);
- căutare (câmpuri indexate, operatori de căutare utilizați, îmbunătățirea căutării inițiale);
- regăsire și expunere (formate și niveluri de detalieri ca: rezumat, full-text, citat; expunerea rezultatelor căutării prin aranjarea după relevanță, autor, titlu, timp, data online, etc.);
- managementul sesiunii (expunerea și regăsirea sesiunilor și căutărilor).

Utilizatorul își exprimă cererea de informare, dacă își recunoaște nevoia de informare.

Sistemul de regăsire a informațiilor răspunde nevoilor de informare a utilizatorilor, prin exprimarea acestora sub forma unor cereri de informare. Atunci când utilizatorul solicită ajutorul bibliotecarului în căutarea informației, acesta trebuie să-și exprime cât mai complet și precis această nevoie.

Factorii care influențează interacțiunea între utilizator și sistemul de regăsire a informației se referă la (7):

- capacitatea utilizatorului de a-și exprima nevoia de informare,
- capacitatea de comunicare a bibliotecarului,
- complexitatea subiectului și a gradului în care poate fi definit,
- aprecierea utilizatorului cu privire la capacitatea sistemului, la ceea ce poate oferi sistemul.

Calitatea sistemelor de regăsire a informației

se concretizează în rezultatul cercetării, mai exact dacă utilizatorul a obținut sau nu ceea ce a căutat și cât de completă sau precisă este informația regăsită. Succesul unei cercetări se datorează cunoașterii surselor existente și a echipamentelor informatice. Accesibilitatea și ușurința în folosirea sursei de informare constituie principalul motiv care influențează decizia de a folosi sau nu respectiva sursă de informare. Selectarea unei surse de informare de către utilizatori se bazează în mare parte pe accesibilitatea acesteia. Cu cât utilizatorul folosește mai des sursa respectivă, cu atât o apreciază ca fiind mai accesibilă. Un sistem de informare devine accesibil pentru utilizatori și datorită simplității grafismului sistemului care permite astfel navigarea cu ușurință de la o pagină la alta în cadrul site-ului respectiv.

Informația se prezintă sub diverse forme care trebuie apreciate în relație cu capacitatea de a construi interfețe și ușurința de a transforma un format în altul, în funcție de preferințe.

Cercetarea programelor de calculator din punct de vedere ergonomic poate evidenția cât de adecvate sunt receptivității

și confortului intelectual, structura ecranelor, succesiunea lor, componentele de orientare grafică și alte elemente ale interfeței. (8)

În 1992, Roy Stringer făcea următoarea afirmație: „Un lucru asupra căruia sunt sigur este acela că, în secolul viitor, cea mai importantă parte a infrastructurii naționale și cea mai participantă la procesele educative și la afirmarea internațională va fi rețeaua de informații, calitatea materialului educativ disponibil în rețea și eficiența metodelor prin care utilizatorii rețelei obțin și publică informații în și din rețea”. (9)

„Problematika rețelelor, a arhitecturilor conexiunilor a devenit la fel de importantă ca cea a mașinilor informaționale.” (10)

Scopul fundamental al bibliotecilor îl reprezintă accesul la informație, iar creșterea surselor digitale de informare, permite accesul la sursele de informare, extinzând astfel orizontul informațional al utilizatorilor.

NOTE:

1. *Evaluarea și controlul calității*. Iași: Junimea, 1998, p. 14.

2. Ibidem.

3. OPREAN, Constantin; KIFOR, Claudiu Vasile; SUCIU, Octavian. *Managementul integrat al calității*. Sibiu: Editura Universității “Lucian Blaga”, 2005, p. 76.

4. STOICA, Ion. *Sensul schimbării în Universul Infodocumentar*. Constanța: Ex Ponto, 2009, p. 53.

5. Ibidem, p. 51.

6. SMITH, Alistair G. Evaluating digital collections. În: GORMAN, G.E. (ed.). *The Digital Factor in Library and Information Services*. London: Facet Publishing, 2002, p. 270-273. Apud: PORUMBEANU, Octavia-Luciana.

Măsurile și criteriile de evaluare a colecțiilor digitale. În: *Revista Română de Biblioteconomie și Știința Informării*,

2007, nr. 2, p. 21.

7. MANDEAL, Rodica. *Regăsirea informației specializate: concepte și practici*. București: Editura Universității din București, 2004, p. 58, 59.

8. STOICA, Ion. *Criza în structurile infodocumentare: sensuri și semnificații contemporane*. Constanța: Ex Ponto, 2001, p. 99.

9. STRINGER, Roy. The sens.A project at Liverpool Polytechnic to develop a hypermedia library for open and flexible learning. În: *IFLA Journal*, Vol. 18, nr. 3, 1992. p. 273. Apud: Ibidem, p. 69.

10. STOICA, Ion. *Scurtă introducere la o enciclopedie a informației*. Constanța: Ex Ponto, 2010, p. 152.

